

jan saudek

zapadlý rytíř umění a literatury

19. června – 31. srpna 2017

Jan Saudek svou tvorbou již několik desetiletí dráždí českou akademickou obec, nezřídka šokuje publikum a uměleckými i verbálními projevy zcela programově provokuje. Nutno ocenit, že s přibývajícím věkem své postoje nemění; snad jen více užívá expresivních výrazů, pokud jde o hodnocení vlastního života i tvorby. Obé s příslovečnou nadsázkou považuje za skvělou hru.

Má nezaměnitelný rukopis a styl – tu baladickou touhu jít za svým snem, jinde nesmělou empatickostí chlapce objevujícího dívčí tělo i mysl; také drsnost a poučenost muže, který poznal zralé ženy i život po jejich boku; v neposlední řadě radostně hýří aureolou atleticky schopného a především plodného muže zcela v duchu Jarryho Nadsamce.

Má zvláštní zalíbení v transmutaci nekonečného, pro mnohé jinak všedního příběhu vztahu mezi mužem a ženou v sebezničující destrukci, grotesce či hořkému úšklebku. V mezích platných konvencí posunuje hranice mezi intimitou a veřejnou demonstrací těla. Mezi obecně platné úzy krásy a ošklivosti s nadšením vkládá rovnítko.

Saudek neřeší limity obecného vnímání fotografického obrazu jako striktní reality. Zachycuje okamžik příběhu, mimovolnou vzpomínku, gesto, nenávist, naplnění. S nadšením polemizuje s divákem. Jeho fotografie prozrazují lačnost po životě, adoraci vlastních snů, možná i přání odplat za utržené rány.

Ženy považuje za bohyně; obdivuje jejich jemnost, obětavost, lásku, ale také lascivnost, domýšlivost, aroganci i pohrdání. Ve svých fotografiích je pitvá naoko poněkud submisivně, coby silnějšího a odolnějšího představitel živočišného druhu, který občas umožní mužům spočinout v jejich náručí. Nenechme se však obalamutit. Umělec přesně ví, co a proč dělá.

Smrt vnímá jako závěr dlouhé cesty plné intenzivních zážitků, která musí přirozeně někde někdy končit, aniž by nutně muselo dojít k vyrovnání účtů.

Janovy fotografie jsou nedílnou součástí českého výtvarného umění. Ve vlnách se střetávají jak s velkým zájmem, tak ostentativním přehlížením. Saudek je prostě nepřehlédnutelný svéráz – a je velmi brzy na objektivní hodnocení jeho tvorby. S tím si budou muset poradit budoucí generace. Je velmi pravděpodobné, že k jednoznačnému posouzení nikdy nedojde a náhledy na Janovu tvorbu budou navždy mnohovrstevné. Což je nakonec velmi dobře. Bez podobných donkichotských Saudků umění prostě nemůže existovat. Je to přirozené, logické...

Výstava šedesáti fotografií Jana Saudka v Galerii Emila Juliše v Černčicích poskytuje charakteristické saudkovské imaginaci dostatečný prostor, umocněný empatickou, až surrealisticky náhodnou instalací. Není pojata ani chronologicky, ani nevytváří tematické okruhy. Vyzývá však k dialogu s divákem (jak již bylo dříve řečeno), k intimnímu prožitku z „očí do očí“. V důsledku je však především střípkem příběhu o dlouholetém přátelství, vzájemném respektu, toleranci, důvěře a podpoře na roztodivných cestách životem.

Děkuji Janu Saudkovi za splnění slibu a Pavlu R. Vejrážkovi za téměř „saudkovsky donkichotskou víru“ v realizaci této neobyčejné výstavy.

PhDr. Marie Imbrová
www.imbrova.cz